

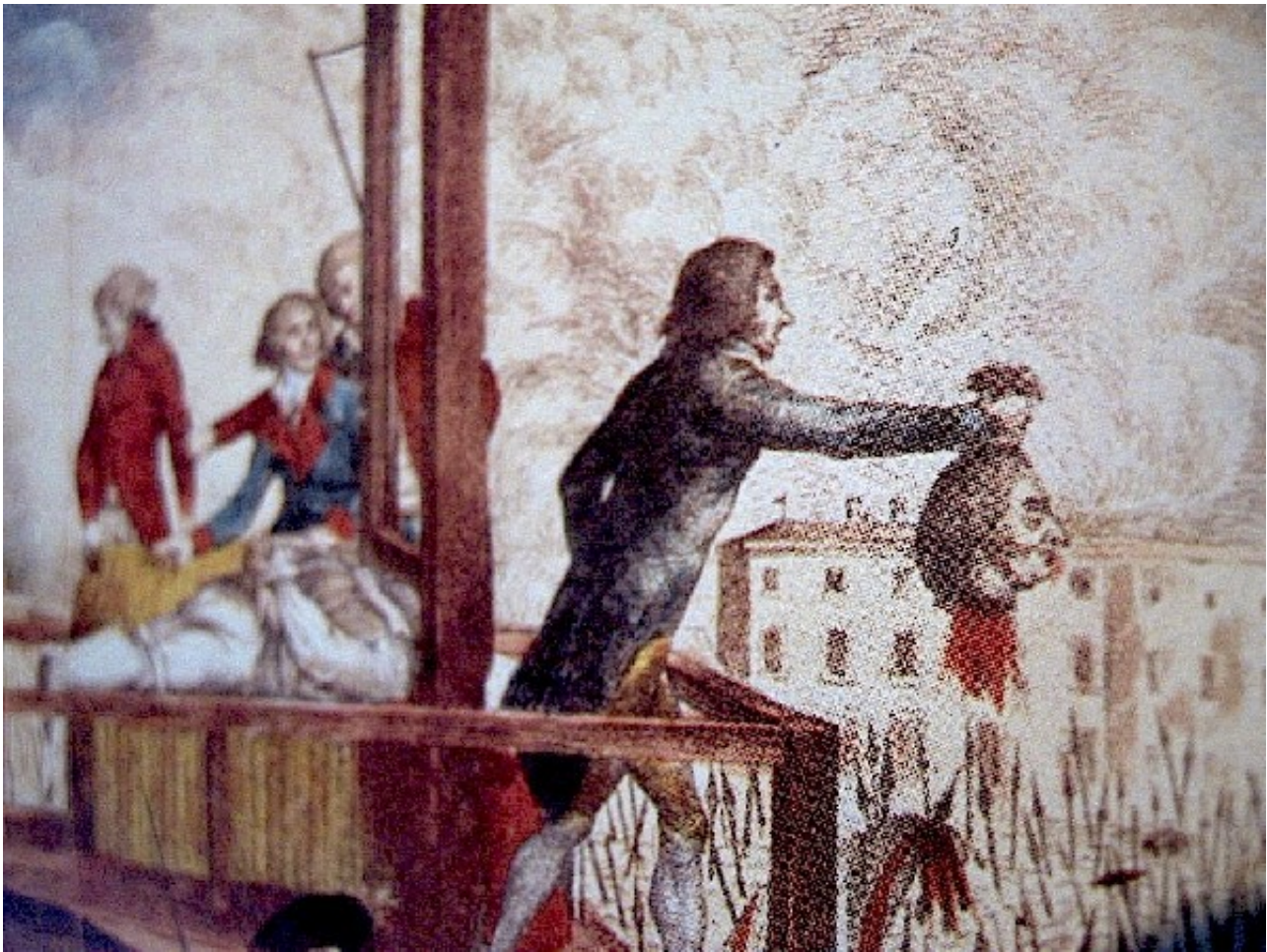

[Žmogaus kova prieš valdžią - tai atminties kova prieš užmaršumą](#) :: Your Favorite Site

Gyvenimas ir mirtis. Ar nukirsta žmogaus galva gali mąstyti?

Daugelį amžių žmonės kėlė klausimą, ar gali nukirsta žmogaus galva išsaugoti sąmonę ir galvoti. Šiuolaikiniai bandymai su žinduoliais ir daugybė liudijimų pateikia daug peno ginčams ir diskusijoms.

Dekapitacija EuropojeGalvos nukirtimo tradicijos turi gilią šaknis daugelio tautų istorijoje ir kultūroje. Taip, pavyzdžiui, vienoje iš deuterkanoninių bibliinių knygų (Juditos knyga) pasakojama garsią Juditą, gražiosios žydaitės, istorija, kai ši, apgaule prasmukusi į gimtąjį miestą apsupusių asirų stovyklą ir pelniusi priešų karo vado Holoferno pasitikėjimą, naktį nukirto jam galvą. Didžiosiose Europos valstybėse dekapitacija laikyta viena iš maloningiausių mirties bausmių. Senovės Romoje ji naudota savo piliečiams, kadangi dekapitacijos procesas vyksta greitai ir ne taip kankinamai, kaip nukryžiavimas, kuriuo buvo baudžiami neturėję Romos pilietybės. Viduramžiais Europoje galvos nukirtimas buvo ypatinga privilegija. Galvas kirsdavo tik dvariškiams; valstiečius ir amatininkus kardavo ir skandindavo. Tik XX amžiuje dekapitaciją vakariečiai pripažino nehumaniška ir barbariška. Dabar galvos nukirtimas kaip aukščiausios bausmės būdas, naudojamas tik Artimųjų Rytų šalyse: Katarė, Saudo Arabijoje, Jemene bei Irane. Giljotinos istorijaPaprastai galvos būdavo nukertamos kirviu ar kardu. Be to, jei kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Saudo Arabijoje, budeliai visada būdavo specialiai rengiami, tai viduramžiais nuosprendžio vykdymui dažnai pasinaudodavo paprastais sargybiniais ar amatininkais. Todėl dažnai iš pirmo karto galvos nukirsti nepavykdavo, kas sukeldavo nežmoniškas kančias nuteistajam ir žiopių minios nepasitenkinimą. Todėl XVIII a. antroje pusėje, kaip alternatyvus ir humaniškesnis bausmės įrankis buvo naudojama giljotina. Plačiai paplitęs klaidingas įsitikinimas, kad šis instrumentas pavadintas jo išradėjo – chirurgo Antoine Louis garbei. Šios mirties mašinos krikštateviu tapo Joseph Ignace Guillotin, anatomijos profesorius, pirmasis pasiūlęs galvos nukirtimui naudoti mechanizmą, kuris, jo manymu, nuteistiesiems nesukeltų papildomo skausmo. Pirmasis nuosprendis bausmę naujove buvo įvykdytas 1792 metais porevoliucinėje Prancūzijoje. Giljotina faktiškai pavertė žmonių mirtis konvejeriu; vos per metus jakobinų budeliai nukirto galvas daugiau, nei 30 000 prancūzų, taip vykdydami savo liaudžiai tikrą terorą. Beje, praėjus porai metų, patiems jakobinams galvų kapoklė surengė iškilmingą priėmimą, lydimą džiaugsmingų ir paniekos kupinų minios šūksnių. Prancūzijoje giljotina, kaip aukščiausios bausmės vykdymo priemonė, buvo naudojama iki pat 1977 metų, kai buvo nukirsta paskutinioji galva Europoje. Tačiau kas nutinka galvos nukirtimo metu fiziologijos požiūriu? Kaip žinia, širdis arterijomis į smegenis tiekia deguonį ir kitas būtinas normaliam jų veikimui medžiagas. Galvos nukirtimas nutraukia uždarą kraujo apytakos sistemą, kraujo spaudimas greitai krinta, ir šviežias kraujas į smegenis nebepatenka. Staiga netekusios deguonies tiekimo, smegenys greitai nustoja funkcionuoti. Nukirsdintos galvos išlikimo sąmoninga laikas labai priklauso nuo bausmės būdo. Jei nemokšai budeliui prirėkė keletą smūgių galvos atskirumui nuo kūno, kraujas iš arterijų tekėjo dar iki bausmės vykdymo pabaigos – nukirsta galva jau seniai būna mirusi. Charlotte Corday galva Bet giljotina buvo idealus mirties įrankis, jos geležtė perkirsdavo nusikaltėlio kaklą akimirksniu ir labai tvarkingai. Porevoliucinėje Prancūzijoje, kur bausmės buvo vykdomos viešai, budelis dažnai pakeldavo į pintinę įkritisą galvą, ir pajuokiamai demonstruodavo ją miniai. Taip, pavyzdžiui, 1793 metais, po Charlotte Corday, nužudžiusios vieną iš Prancūzijos revoliucijos lyderių, Jean-Paul Maratą, nukirsdinimo, liudininkų teigimu, budelis, paėmęs nukirstą galvą už plaukų, pašaipiai trenkė antausius. Didžiulei žiūrovų nuostabai Šarlotės veidas nuraudo, ir veidą iškreipė nepasitenkinimo grimasa. Taip buvo sudaryta pirmoji dokumentinė liudininkų atskaita apie tai, kad giljotina nukirsta žmogaus galva gali likti sąmoninga. Tačiau toli gražu ne paskutinė. Kaip aiškinamos veido grimasos? Diskusija, ar gali žmogaus smegenys toliau mąstyti po galvos nukirtimo, truko ilgus dešimtmečius. Kai kas manė, kad nubaustųjų veidus darkančias grimasas galima paaiškinti įprastais lūpas ir akis judinančių raumenų spazmais. Panašūs spazmai dažnai pasireiškėdavo ir kitose nupjautose žmogaus galūnėse. Tačiau, kitaip, nei kojų ir rankų atveju, galvoje yra smegenys, mąstymo centras, gebantis sąmoningai valdyti raumenų judesius. Nukirtus galvą, iš principo, smegenys jokios traumos nepatiria, tad jų funkcionalumas išlieka, kol deguonies trūkumas galiausiai sukelia sąmonės praradimą ir mirtį. Žinoma apie nemažai atvejų, kai nukirtus galvą, vištos kūnas keletą sekundžių tebejudėdavo po kiemą. Olandų tyrinėtojai atliko bandymus su žiurkėmis; po dekapitacijos jos gyveno dar ištisus 4 sekundes. Gydytojų ir liudininkų parodymai Suvokimas to, ką gali patirti nukirsta žmogaus galva, likdama visiškai sąmoninga, suprantama, siaubingas. JAV armijos veteranas, 1989 m. su draugu pakliuvęs į avariją, taip aprašė bičiulio, kuriam buvo nutraukta galva, veidą: „iš pradžių jis išreiškė šoką, paskui siaubą, o galiausiai baimę pakeitė liūdesys...“ Liudininkų atsiminimuose, Anglijos karalius Karolis I ir karalienė Anne Boleyn po budelio įvykdyto nukirsdinimo judino lūpas, stengdamiesi kažką pasakyti. Kategoriskai prieš giljotinos naudojimą nusiteikęs vokiečių mokslininkas Zomeringas teikė daugybę gydytojų užrašų apie tai, kad nukirsdintųjų veidus iškreipdavo skausmas, kai gydytojai pirštais paliesdavo stuburo kanalo pjūvį. Žymiausias iš tokių liudijimų priklauso daktaro Borjo plunksnai, kuris tyrė nukirsdintą nusikaltėlio Anri Langilo galvą. Gydytojas rašo, kad 25-30 sekundžių po dekapitacijos jis dukart kreipėsi į Lngilį vardu, ir šis kaskart atverdavo akis ir nukreipdavo žvilgsnį į Borjį. Išvados Liudininkų parodymai, o taip pat daug eksperimentų su gyvūnais įrodo, kad nukirtus galvą, žmogus gali keletą sekundžių išlikti sąmoningas; geba girdėti, regėti ir reaguoti. Laimei, tokia informacija gali vis dar pasitarnauti tik kai kurių arabų šalių tyrinėjimams, kur dekapitacija vis dar populiari kaip teisėta aukščiausios bausmės vykdymo forma. Parengta pagal pasaulio spaudą

Date created: 2015/03/07-